

چکیده

- طبق پیش‌بینی موسسات بین‌المللی رتبه‌بندی، بدنبال کاهش رشد ۳/۹ درصدی اقتصاد جهانی در سال ۲۰۲۰، طی سال ۲۰۲۱ تا ۴ درصد رشد در اقتصاد جهان مشاهده خواهد شد؛ اما روند بهبود رشد نوسان داشته و احیای اقتصاد برخی کشورها سریعتر از بقیه خواهد بود.
- اقتصادهایی مانند ژاپن، اسپانیا، روسیه، مکزیک، برزیل و آفریقای جنوبی که با چالشهای عمده اقتصادی و مالی، شیوع گسترده‌تر کووید ۱۹، تاثیرپذیری شدید از گردشگری و ریسک‌های سیاسی فزاینده مواجه هستند، طی سال ۲۰۲۱ شاهد رشد ضعیف‌تری خواهند بود.
- در مقابل، بازارهایی که از رویه‌های انعطاف‌پذیر، سطوح پایین‌تر ریسک‌های سیاسی و بهداشتی برخوردار بوده و تاثیرپذیری بیشتری از اقتصاد رو به بهبود چین دارند (مانند کره جنوبی، ایالات متحده، ویتنام، مالزی، لهستان و امارات متحده عربی)، طی سال آینده بهبود قوی‌تری را تجربه خواهند نمود.

مقدمه

بهبود اقتصاد جهانی در مناطق مختلف جهان یکسان نبوده و پیش‌بینی می‌شود اقتصاد جهانی پس از کاهش ۳/۹ درصدی در سال ۲۰۲۰، طی سال آینده تا ۴ درصد رشد داشته باشد. این در حالی است که رشد اقتصاد جهانی اندکی ضعیف‌تر از رشدی است که پس از بحران مالی جهانی مشاهده شده است (رشد اقتصاد جهانی پس از بحران اقتصادی و مالی، به ۴/۵ درصد در سال ۲۰۱۰ رسید و بین سال‌های ۲۰۱۵-۲۰۱۱، به طور متوسط ۳ درصد بود). انتظار می‌رود پس از سال ۲۰۲۱ رشد متوسط اقتصاد جهانی بین سال‌های ۲۰۲۲-۲۰۲۶ در حدود ۳ درصد باشد. همچنین جدیدترین داده‌ها نشان می‌دهد فصل دوم سال ۲۰۲۰ یکی از بدترین فصل‌های اقتصاد جهانی بوده که کشورهای جهان آن را پشت سر گذاشته و فعالیت اقتصادی طی ماه‌های آینده افزایش خواهد یافت.

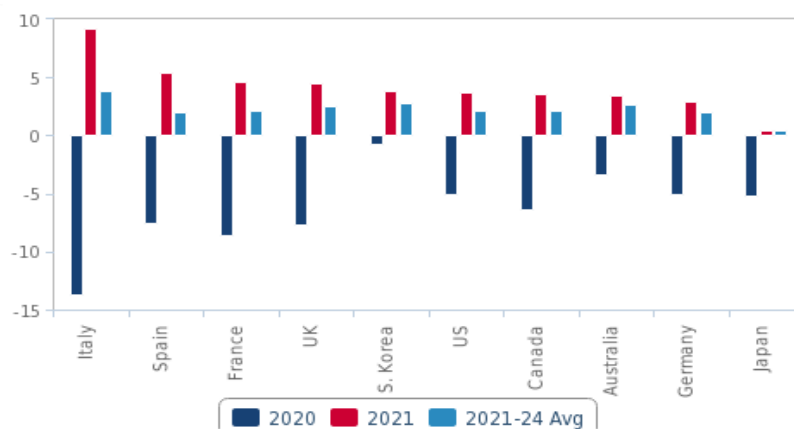
در مجموع، بهبود اقتصاد جهانی با توجه به عواملی مانند ناترازی اقتصادی، کاهش امکان تغییرات در سیاست‌گذاری‌ها، تداوم ضعف بخش تجارت و گردشگری، تداوم شیوع کووید ۱۹ و ظرفیت بالقوه ریسک سیاسی، بسیار پرچالش خواهد بود. علاوه بر این، در حالی که پیش‌بینی می‌شود بهبود ادواری چین موجب بهبود رشد جهانی گردد، اما سه عامل موجب می‌گردند که این تاثیر مثبت کمتر از میزان مورد انتظار باشد. اولین عامل اختلال گسترده در تجارت جهانی و صنعت گردشگری است که موجب گردیده مکانیسم‌های نقل و انتقال تا حدودی ضعیفتر از حالت عادی باشد. دومین عامل ضعف داخلی

برخی کشورها به دلیل تعطیلی‌های ناشی از شیوع ویروس می‌باشد که تا حدودی موجب تضعیف تاثیر مثبت بهبود اقتصاد چین خواهد گردید. و در نهایت آخرین عامل مربوط به سوالاتی است که در خصوص صحت آمار رشد در چین مطرح گردیده است.

رشد بازارهای توسعه یافته

کاهش قابل توجه فعالیت‌های اقتصادی طی سال جاری در بسیاری از بازارهای توسعه یافته الزاما به معنای بازگشت رشد قوی تولید ناخالص داخلی این کشورها طی سال آینده نمی‌باشد. به عنوان مثال کشورهای ژاپن (۰/۵ درصد)، انگلیس (۴/۵ درصد)، فرانسه (۴/۶ درصد)، کانادا (۲/۹ درصد) استرالیا (۳/۴ درصد) و اسپانیا (۵/۴ درصد) طی سال آینده رشدی ضعیف یا متوسط خواهند داشت. این در حالی است که ایتالیا (۱۱/۴ درصد)، ایالات متحده (۳/۷ درصد) و کره جنوبی (۳/۷ درصد) شاهد احیای اقتصادی مناسب‌تری خواهند بود. البته درخصوص ایتالیا باید توجه داشت که درصد بالای رشد عمدتاً از نرخ بسیار پایین رشد این کشور در دوره مشابه سال قبل نشأت گرفته است.

رشد تولید ناخالص داخلی اقتصادهای پیشرفته (%)

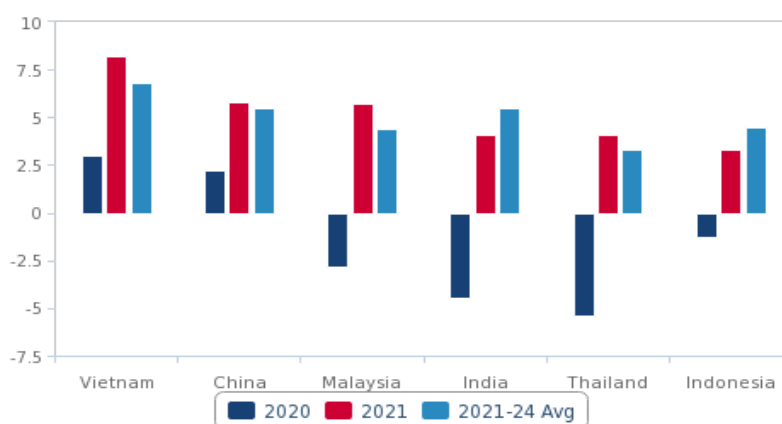

چالش‌های قابل توجه پیش روی بازارهای نوظهور

روند بهبودی در اقتصادهای نوظهور بدلیل عواملی مانند ناتوانی در مهار گسترش سریع ویروس کرونا، پاسخ محدود به شرایط کنونی اقتصادی که موجب فشار قابل توجه بر کل بازارهای نوظهور گردیده، بسیار پرچالش می‌باشد. البته روند احیای اقتصادی در بین مناطق مختلف، یکسان نمی‌باشد. برای مثال، طی سال ۲۰۲۱ آسیا با ۵/۴ درصد بیشترین رشد را خواهد داشت، این در حالی است که آمریکای لاتین با رشد ۲/۸ درصد و کشورهای آفریقای جنوب صحرا با رشد ۳/۴ درصد ضعیف‌ترین رشد را تجربه خواهند نمود. همچنین اروپای نوظهور با رشد ۳/۹ درصد و خاورمیانه با رشد ۳/۵ درصد در شرایط متوسط قرار خواهند داشت.

در آسیا، چین یکی از معدود اقتصادهای عمده‌ای است که در سال جاری کاهش رشد اقتصادی را تجربه نخواهد کرد و انتظار می‌رود با رشد ۲/۲ درصدی از یک بهبود V شکل برخوردار گردد. ویتنام نیز از جمله کشورهایی است که در سال ۲۰۲۰ کاهش رشد نداشته و در سال ۲۰۲۱ رشد قابل توجه ۸/۲ درصد را تجربه خواهد نمود. از دلایل رشد این کشور می‌توان به عناصر ساختاری و ادواری قوی و پیش برنده رشد و تاثیر پذیری از بهبود اقتصاد چین اشاره نمود. علاوه بر این، ویتنام در کنترل موارد ابتلا بسیار موفق عمل کرده و از ثبات سیاسی گسترده‌ای نیز برخوردار می‌باشد. سایر کشورها مانند مالزی (۵/۷ درصد)، تایلند (۴/۱ درصد) و هند (۴/۱ درصد) همگی شاهد بهبود رشد در سال ۲۰۲۱ خواهند بود، البته تمام این کشورها با محدودیتهایی مواجه می‌باشند، زیرا عناصر ساختاری همانند سال‌های قبل کارایی ندارند. شرایط مالزی و تایلند کاملاً مشابه می‌باشد. این دو کشور از بهبود اقتصادی چین تاثیر پذیرفته و کنترل نسبتاً مناسبی بر تعداد مبتلایان دارند که این امر به بهبود رشد آنها کمک می‌نماید. با این وجود، وابستگی زیاد به گردشگری، کاهش امکان اعمال تغییرات در سیاست‌گذاری‌های مالی (مالزی) و پولی (تایلند) و یک فضای سیاسی پرچالش، به این معناست که این دو کشور با موانع مختلفی مواجه هستند. کشور هند در سال آینده رشد ۴/۱ درصدی را تجربه خواهد کرد که دلیل این امر، تاثیر پذیری اندک این کشور از گردشگری، برخورداری از ثبات سیاسی کلی و نرخ رشد پایین سال قبل - علی‌رغم عملکرد ضعیف در مورد مبتلایان و ویروس کرونا، تاثیر پذیری اندک از بهبود ادواری چین و کاهش امکان اعمال تغییرات در سیاست‌گذاری - می‌باشد. در عین حال افزایش بیکاری، بدهی بخش خصوصی و چالش‌های بخش بانکی، نشان دهنده مشکلات بیشتر این کشور نسبت به چند سال گذشته می‌باشد.

رشد تولید ناخالص داخلی اقتصادهای عمده آسیا (%)

بر خلاف آسیا، آمریکای لاتین و آفریقای جنوب صحرا در میان مناطقی قرار دارند که ضعیف‌ترین احیاء را پس از کرونا تجربه خواهند کرد. ترکیب موانع ساختاری و ادواری بر هر دو منطقه تاثیرگذار

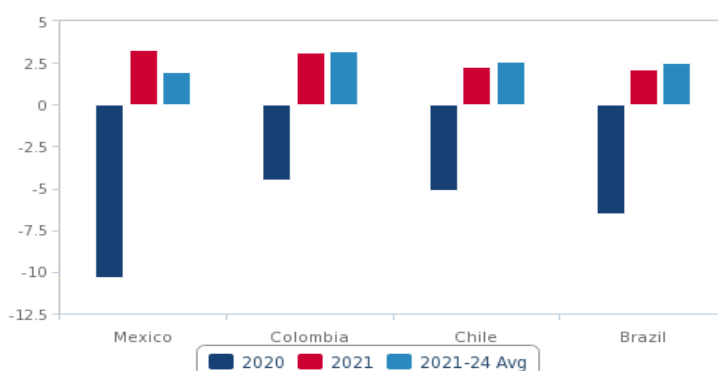
است که این امر مانع از رشد سریع طی فصل‌های آینده برغم کاهش‌های شدید در سال ۲۰۲۰ خواهد بود.

چالش‌های مالی پیش روی برخی از بازارهای نوظهور

در منطقه آمریکای لاتین، مکزیک و برزیل با بیشترین چالش در دوره پس از کرونا مواجه خواهند شد که بخش عمده آن بدلیل پایه‌های ضعیف اقتصادی و نیز گسترش سریع بیماری در سراسر منطقه می‌باشد. هر دو کشور در سال جاری میلادی دچار رکود بسیار عمیقی خواهند شد و در سال ۲۰۲۱ صرفاً بهبودی اندک (۳/۳ درصد در مکزیک و ۲/۱ درصد در برزیل) را تجربه خواهند کرد که چشم‌انداز رشد بلند مدت پرچالشی را بدنبال خواهد داشت. در مکزیک، ریسک سیاسی، یک چالش محسوب نمی‌شود. در حالیکه سطوح بدهی بخش عمومی قابل مدیریت بوده و این امر امکان اجرای محرکهای مالی و اقتصادی را فراهم می‌نماید، هرچند انتظار نمی‌رود دولت مکزیک این محرکها را ارائه نماید. این در حالی است که افزایش آمار بیکاری و ورشکستگی‌های تجاری می‌تواند بر روند بهبودی تاثیرگذار باشد. همچنین، تاثیرپذیری اندک از اقتصاد چین مانع افزایش رشد مکزیک بوده و وابستگی زیاد به صنعت گردشگری بویژه در شرایطی که اقدامات مهارسازی در حد ضعیفی بوده است، بهبود اقتصادی این کشور را متأثر خواهد ساخت.

در برزیل اگرچه تعداد موارد جدید شناسایی شده به یک نرخ باثبات رسیده است، اما ثبت روزانه حدوداً ۳۷ هزار مورد ابتلای جدید، سبب شده است کشور برزیل به یکی از آلوده‌ترین کشورها تبدیل شود و این امر بر رشد اقتصادی سال جاری و سال آتی، تاثیرگذار می‌باشد. همچنین، حجم بالای بدهی عمومی برزیل و نرخ پایین بهره، سبب شده است سیاست‌گذاران در ارائه حمایت‌ها با محدودیت‌هایی مواجه شوند. در حالی که برزیل از بهبود ادواری در چین تا حدی منتفع خواهد گردید و وابستگی زیادی به بخش گردشگری ندارد، اما سیاستهای داخلی به شدت پرچالش بوده و این امر می‌تواند انجام اصلاحات اقتصادی در این کشور را کند سازد.

رشد تولید ناخالص داخلی واقعی اقتصادهای عمده آمریکای لاتین (%)

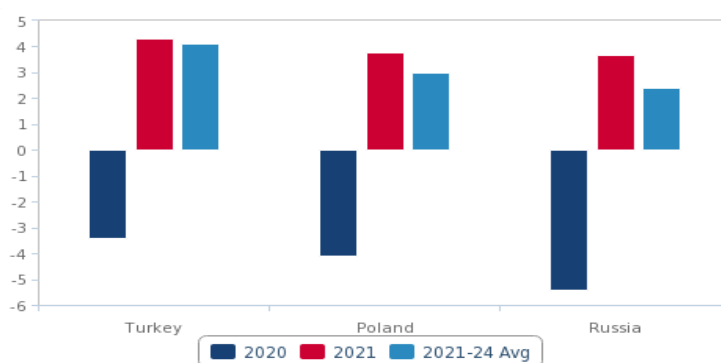

اروپای نوظهور

اروپای نوظهور شاهد یک روند احیای ناهمسان خواهد بود؛ هرچند پایه‌های اصلی اقتصادی، ضعیف‌تر از قبل بوده و بر رشد بلندمدت تاثیر خواهند گذاشت. در سال ۲۰۲۱ کشورهای لهستان (۳/۸ درصد) و ترکیه (۴/۳ درصد) بهبود رشد ادواری نسبتاً قوی را تجربه خواهند کرد، اما رشد این کشورها در بلندمدت کمتر از حد انتظار خواهد بود.

لهستان توانسته است شیوع کووید ۱۹ را تا حد زیادی کنترل نماید. همچنین، وابستگی جزئی لهستان به بخش گردشگری، بدان معناست که کاهش تعداد سفرها، نمی‌تواند تاثیر چشمگیری بر اقتصاد این کشور داشته باشد. ترکیه، از نظر شرایط مالی و امکان کنترل شیوع ویروس کرونا، وضعیتی مشابه با لهستان دارد. در عین حال با توجه به وابستگی زیاد ترکیه به درآمدهای بخش گردشگری، این کشور بدلیل کاهش تعداد گردشگران و بالا بودن ریسک سیاسی، آسیب خواهد دید. همچنین سیاستهای اقتصادی غیرمعمول می‌تواند جذابیت سرمایه‌گذاری در ترکیه را در بلندمدت کاهش دهد. در کشور روسیه، علیرغم شرایط مالی مناسب و وابستگی اندک به درآمدهای بخش گردشگری، بهبود اقتصادی در سال ۲۰۲۱ ضعیف خواهد بود (۳/۷ درصد) که علت اصلی این امر، نرخ بسیار بالای مبتلایان به ویروس کرونا و چشم‌انداز نسبتاً کند بخش انرژی می‌باشد.

رشد تولید ناخالص داخلی واقعی اقتصادهای عمده اروپای نوظهور (%)

منطقه خاورمیانه

در منطقه خاورمیانه، از نظر روند احیای اقتصادی، تفاوت اندکی وجود دارد. امارات متحده عربی، شاهد رشد قوی ۴/۱ درصدی در سال ۲۰۲۱ خواهد بود که عمدتاً بدلیل کاهش تولید نفت اوپک و برگزاری نمایشگاه دویی در اکتبر ۲۰۲۱ می‌باشد. اگرچه رشد عربستان سعودی بیشتر از چین است، اما تاثیرپذیری زیاد این کشور از صنعت گردشگری و انعطاف پذیری مالی اندک (افزایش مالیات بر ارزش افزوده از

۵ درصد به ۱۵ درصد از اول ماه جولای)، روند رشد سال ۲۰۲۱ را در سطح ۲/۷ درصد محدود خواهد نمود. همچنین با توجه به چشم‌انداز نامشخص قیمت نفت، هر دو کشور به احتمال زیاد به برنامه تقویت مالی روی خواهند آورد که این امر بر چشم‌انداز رشد میان مدت تاثیر خواهد گذاشت.

آفریقای جنوب صحرا

روند بهبود تولید ناخالص داخلی واقعی کشورهای منطقه، پس از کرونا، پرچالش خواهد بود و انتظار می‌رود آفریقای جنوبی، بهبودی ضعیف (رشد ۲ درصد) و نیجریه، بهبودی ملایم (رشد ۴ درصد) را تجربه نمایند. در آفریقای جنوبی، کاهش شدید امکان اعمال تغییرات در سیاست‌گذاری‌ها بویژه از منظر مالی، چالش‌های مهم پیش‌روی سیاست‌گذاران، عدم موفقیت در زمینه مهار شیوع ویروس و تحت تاثیر قرار گرفتن صنعت گردشگری از این بیماری، به این معناست که بهبود اقتصادی با کندی همراه خواهد بود. همچنین با وجود آنکه آفریقای جنوبی از منظر سیاست پولی، دارای امکان اندکی برای اعمال تغییرات در سیاست‌گذاری‌های خود بوده و از بهبود ادواری چین نیز تاثیرپذیری متوسطی دارد، اما این دو عامل برای جبران چالش‌های کوتاه و بلند مدت این کشور کافی نخواهند بود.

در نیجریه، چشم‌انداز این کشور با توجه به کاهش امکان اعمال تغییرات در سیاست‌گذاری‌ها، تاثیرپذیری اندک از بهبود مجدد چین و محیط سیاسی چالشی ضعیف می‌باشد. همچنین گرچه نسبت بدهی به تولید ناخالص داخلی (۳۰ درصد) بر اساس استانداردهای کشورهای نوظهور در سطح پایینی قرار دارد اما درآمد محدود و هزینه‌های بالای خدمات به این معناست که گزینه‌های محدودی برای اجرای محرک‌های بزرگ اقتصادی وجود دارند.

رشد تولید ناخالص داخلی واقعی اقتصادهای عمده خاورمیانه و آفریقای جنوب صحرا (%)

